

ГОРД ПЕЧЕРА

ГАЗЕТ ЛЕЗОНЫ ВКП(б) ІЗВАСА РАЙНОМ да РАЙСПОЛНОМ

№ 34 (1274) Јуң 1-ој лун 1937 во

Комі АССР-лыс Констітуција проект став јозён обсуждајтём јылыс

Комі АССР-са Исполнительчој Комітет Презідіум 1937-од вога мај 26-од лунса шуом

Комі АССР-са Исполнительчој Комітетлён Презідіум шуб:

1. Ошкыны Комі АССР-са Констітуцијалыс проект, коде югода-ма констітуционнёй коміссіјай.

2. Комі АССР-са Констітуцијалыс проект петкоды Комі АССР-са стаз ужалыс јозла паскыда обсуждајтём вылб. Щоктыны Печёнаса Окружиб Исполнительчој Комітетс, рајоннёй ісполнительчој комітет-јадс, Сыктывкара съветс да өлкес съветјассы пырыс пыржэ со-тыртны Констітуцијалыс проект обсуждајтём.

3. Комі АССР-са Констітуцијалыс проект пыртны Комі АССР-са Съветјас XI-од чрезвычајнёй съездлы відлалом вылб, коди (съезды) чу-кортчо Сыктывкарын тавога юң 20 од лунб.

Комі АССР-са Исполнительчој Комітетын председатель—А. ЛІПІН.

Проект

Комі Автономнёй Съветскёй Соціалістіческёй Республікаён КОНСТИТУЦІЯ (Основнёй закон),

кодес представітёма Комі АССР ісполкомса Констітуционнёй коміссіјаён да ошкёма
Комі АССР ісполкомса презідіумён Комі АССР-са съветјаслён чрезвычајнёй съездлы
відлалом да вынгёдлом вылб пыртём мотыс

1-ој глава

Общественнёй устројство

1-ој статта. Комі Авто-
номнёй Съветскёй Соціалістіческёй Республіка ем ра-
бочдјаслён да крестаналён соціалістіческёй государст-
во.

2-ој статта. Комі АССР-
лон політіческёй подулыс—
ужалыс јоз депутатјаслён Съветјас, кодјас быдмісны
да юнісны помешкіял-
ыс да капіталістјаслыс
властс путкылтёмла, про-
лётариат фіктура завоју-
тёмла, комі јозес царізм да
роч імперіалістіческёй бур-
жуазіјаса национальној нар-
тітёмыс мездомла да наци-
оналистіческёй контррево-
люцијад жугбдомла.

3-ој статта. Комі АССР-
ын став власт карса да сік-
са ужалыс јоз кіын ужалыс
јоз депутатјас Съветјас
пир.

4-ој статта. Комі АССР-
лон экономіческёй подулыс—
овмёслён соціалістіческёй
система і производство ёру-
діјејас да спредствојас вылб
соціалістіческёй собствен-
ност, кодјас утвердицны
овмёсле капіталістіческёй
системас бирбдомла, про-
изводство ёрудіјејас да спред-
ствојас вылб частнёй собст-
венности отменітёмла да
мортс мортон експлоаті-
рујтём бирбдомла.

5-ој статта. Комі АССР-
ын соціалістіческёй собст-
венности ем лібо государст-
веннёй собственности фор-
маа (став јозлён достоја-
није), лібо кооператівно-кол-
хознёй собственности фор-
маа (торја колхозјаслён
собственность, кооператів-
нёй отутчомјаслён собст-
венность).

6-ој статта. Му, сылён
пышкысыс, вајас, вёрјас,
заводјас, фабрікјас, шахта-
јас, рудникјас, корттуј, ва-
выв да сындывыв транспорт,
банкјас, съявлён спредство-
јас, государствоін котыр-
тём візму овмёсса гырыс
предпrijатјејас (сөвхозјас,
машінотракторнёй станција-
јас да с. в.), а сіз-жо ком-
муналнёй спредпrijатјејас
да карјасын да промышлен-
нёй пунктјасын основнёй
общественнёй өзырлун сөд-

том мотыс, ужалыс јоз-
лыс матеріалнёй да култур-
нёй уровенссо пыр ётаро
кыпдом мотыс, соціалі-
стіческёй государствомыс
независимостс крепітём да
сылыс обороносособнёст-
сю юнмодом мотыс.

7-ој статта. Колхозјасын
да кооператівнёй оргањиза-
цијасын общественнёй
предпrijатјејас најо ловја
да мјортвөй інвентарын,
колхозјасын да кооператів-
нёй оргањизацијасын вочан
продукцијасы, кыз і налбын
общественнёй стройбаја-
сисыс ем колхозјаслён да
кооператівнёй оргањизација-
јаслён общественнёй, со-
ціалістіческёй собствен-
ност.

Быд колхознёй дворлён
основнёй doxod кынзі, коді
воб общественнёй кол-
хознёй овмёссыс, ем асп-
зујтчомын усадба бердса
иевыжыд му участок да
усадба бердса участок вы-
лын лічнёй собственностин
подсобнёй овмёс, олан кер-
ка, прöдуктівнёй скот, ку-
роп-пöтка да візму ужалан
посы інвентар—візму ужа-
лан артель уставсерті.

8-ој статта. Колхозјасын
занымайтан му закреплајтчо
на сајо дон босттог да
сроктог пöлзујтчом вылб,
мод ногон-кё век кежлб.

9-ој статта. Овмёслён
соціалістіческёй системако
отщош, коді ем Комі АССР
овмёссын ыжыдалыс фор-
ма, законон леңсө ётка
крестаналён, көрвізыејас-
лён да кустарјаслён посы
частнёй овмёс, коді поду-
лассо лічнёй уж вылын да
коді из лең јозлыс уж ек-
сплоатірујтём.

10-ој статта. Граждана-
лон лічнёй собственности
правоыс најо трудовёй до-
ходјас да чёжомторјас вы-
лы, олан керка вылб да
подсобнёй гортса овмёс
вылб, гортгёгурса ембур-
јас вылб, лічнёй ас вылб
візан да удобство кoluјjas
вылб, сіз-жо кызі гражда-
налён лічнёй собственности
наследујтём вылб правоыс
—охранајтсны законон.

11-ој статта. Комі АССР-
лон хоїаственнёй олымыс
урчітс да вскёдлыссо госу-
дарственнёй народно-хо-
зяйственнёй планон об-
щественнёй управлењие орган-

честа фелё ужавны вер-
мис быд гражданінлон та-
щом приціп серті: „коді
оз ужав, сіјо оз сој“.

Комі АССР-ын пörтс
оломо соціалізмлон при-
ціп: „быдёнсан—сіјо спо-
собностјас серті, быдёнлы
—сіјо уж серті“.

II-ој глава

Государственнёй устројство

13-ој статта. Комі Авто-
номнёй Съветскёй Соціалі-
стіческёй Республіка пыр
РСФСР составо Автоном-
нёй республіка правоясён.

СССР-са Констітуција 14-
ој статта да РСФСР-са
Констітуција 19-ој статта
пределјас сајын, Комі Ав-
тономнёй Съветскёй Соціалі-
стіческёй Республіка пör-
тö оломо государственнёй
власт автономнёй подувјас
вылын.

14-ој статта. Комі АССР
состоито Печорскёй окру-
гыс, Куломдін, Мылдін,
Шојнаты, Сыктывдін, Сык-
тыв, Луз, Летка, Іемдін,
Үдора, Ізв, Уст-Уса, Уст-
Цыљма рајонјасы да Сык-
тывкар кaryс, коді вскы-
да подчињајтчо Комі АССР-
са государственнёй власт
вылын.

15-ој статта. Комі АССР-
лон терріторіясы оз вер-
мы лоны вежлалома Комі
АССР соглаштог.

16-ој статта. СССР-са
да РСФСР-са законјас ол-
мё быт пörтанаабс Комі
АССР терріторія вылын.

Комі АССР-лон законыс-
ко лосяв СССР-са да
РСФСР-са законкод, де-
ствуети СССР-са да
РСФСР-са законјас.

17-ој статта. Комі АССР-
са быд гражданін ем
РСФСР-са да СССР-са
гражданы.

РСФСР-са да став мукод
Союзној Республікасса
граждана пöлзујтчоны Комі
АССР терріторія вылын.

Комі АССР-лон законакод
откод правојасон.

18-ој статта. Комі Авто-
номнёй Съветскёй Соціалі-
стіческёй Республіка веда-
тём пырды сіјо высшой
власт органјас да государ-
ственнёй управлењие орган-

јас пыр:

a) Комі АССР-лыс Кон-
стітуција лосядом, сіјо
РСФСР-са Верховнёй Съ-
ветон вынгёдом вылб пыр-
тём да сіјо оломо нүөдом

борса контролірујтём;

b) Комі АССР рајонјас
вылб ўуклём, рајонјаслыс
да карјаслыс граніцајас ур-
читом да РСФСР-са Вер-
ховнёй Съвето вынгёдом

выйлб пыртём;

c) Комі АССР-лон зако-
нодательство;

d) государственнёй пöра-
док да гражданалыс пра-
војас охранајтём;

e) Комі АССР-лыс наро-
дохозяйственнёй план вын-
гёдом;

f) Комі АССР-лыс бүд-
жет вынгёдом;

ж) государственнёй да
меставыса налогјас, сбор-
јас да неналоговы доход-

јас СССР-са да РСФСР-са
законодательство серті ло-
содом;

з) округса, рајонјасса,
карса да сікто-съветјасса
бүджејас оломо пörт-
мён вскёдлом;

и) страховђ да сберега-
тельнёй фелёни вскёдлом;

к) республіканской под-
чиненіје промышленнёй,
вірму овмесса да төргөвөй

предпријатјејасон да орга-
низаціјајасон управлејтём,

л) СССР-са да РСФСР-са
органјаслы подчиненій

предпријатјејасон да орга-
низаціјајасон управлејтём
да вскёдлом;

м) Муён, мұпышкбсса
озырлунјасон, вёрјасон да
вајасон пöлзујтчон пöрадок

борса СССР-са да РСФСР-
са законјас серті контрол

да вскёдлом;

н) карјасса да мукод

населенінб местажаса жи-
лішиңб да коммуналнёй
овмёсбон, жілішиңб стро-
ителствоін да благоустрой-
ствоін вскёдлом;

о) тујјас строітём, мес-
тавыса транспортон да
меставыса съяздын ве-
кёдлом;

п) уж јылыс СССР-са да
РСФСР-са законјас оломо
пörтөм борса контрол;

р) ұнвіқалун кутан де-
лөён вскёдлом;

с) соціалнёй обеспечење
делёён вскёдлом;

т) начальнёй да среднеј
образованіе фелёни ве-
кёдлом, высшой образова-
ние фелё борса контрол да
віздом;

у) Комі АССР-са култур-
но-просветілнёй да науч-
нёй организацијасон да уч-
режденіјејасон вскёдлом;

ф) фізическёй культура да
спорт фелё котыртём да
векёдлом;

х) Комі АССР-са судеб-
нёй органјас котыртём.

III-ој глава

Комі Автономнёй Съветскёй Соціалістіческёй Респ- публікаса Госу- дарственнёй власт лон высшой органјас

19-ој статта. Комі Авто-
номнёй Съветскёй Соціалі-
стіческёй Республікаса го-
сударственнёй властлён
высшой органыс ем Комі
АССР-са Верховнёй Съвет.

20-ој статта. Комі АССР-

Проект

Комі Автономнöј Сöветскöј Социалістіческëј Республікалон КОНСТІТУЦІЯ (Основнöј закон),

кодöс представітöма Комі АССР ісполкомса Констітуціоннöј коміссіяён да ошкёма Комі АССР ісполкомса президіумён Комі АССР-са сöветјаслён чрезвычаїнöј сjeздлы відлалём да вынсöдом вылö пыртöм могыс.

21-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöвет ем Комі АССР-лаң өті законодаательнöј орган.

22-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöвет бöржыссо Комі АССР-са гражданаён бöржысан округјасын үюл вosa срок кежлö норма серті: өтік депутатат 4 суре олыс вылö.

23-öд статта. Закон лыдышсö вынсöдомён, прімітöма-кö сijöс Комі АССР-са Верховнöј Сöветён унжык гöлснас.

24-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöветён прімітöм законјас յöзöдсöны комі да роч кыв вылын Комі АССР-са Верховнöј Сöвет Президіумса председател да секретар кырымаломён.

25-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöвет бöржыссо Комі АССР Верховнöј Сöветса председателöс да сылы кык вежысöс.

26-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöветын председател бескöдлö Комі АССР-са Верховнöј Сöвет заседанїејасын да ведајтö сijö пышкёсса распорадокён.

27-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён сессијајасыс чукортсöны Комі АССР-са Верховнöј Сöвет Президіумён вонас кыкыс.

Внекочереднöј сессијајас Комі АССР-са Верховнöј Сöвет Президіумён чукортсöны сылы колом серті мібö Верховнöј Сöветса депутатјас қоймод јукöнн требујтöм серті.

28-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöвет бöржыссо Комі АССР-са Верховнöј Сöветлыс Президіум ташдом составын: Комі АССР-са Верховнöј Сöвет Президіумса председателöс, сылы кык вежысöс, Президіумса секретарöс да Президіумса 7 шленöс.

29-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён Президіум алас сав ужын подотчотнöј Комі АССР-са Верховнöј Сöветлы.

30-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён Президіум:

а) чукортö Комі АССР-са Верховнöј Сöветлыс сессијајас;

б) сетö Комі АССР-са за конјас гöгöрвоöдöм, легало указјас;

в) нүöдö став јөзлис юа-сöм (референдум);

г) отменајтö Комі АССР-са Народнöј Коміссарјас Сöветлыс шуомјассо да распораженијејассо, а сизжö ужалыс јөз депутатјаслён окружнöј, рајоннöј да карса сöветјаслыс шуом-

жассо да распораженијејас-со, оз-кö најö лöсавны за-конкöд;

д) Комі АССР-са Верховнöј Сöвет сессијајас костын мездö должностсы да назначајтö Комі АССР-са торја Народнöј Коміссарјас өс Комі АССР-са Народнöј Коміссарјас Сöветса председател индöм серті, бöрвылас Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён вынсöдом;

е) сетö Комі АССР-са почотнöј званїејас.

31-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöвет бöржо мандатнöј коміссія, коди прöверајтö Комі АССР Верховнöј Сöветса депутатјаслыс полномочиејассо.

Мандатнöј коміссія представітöм серті Комі АССР-са Верховнöј Сöвет решаютö либö прізнајты полномочиејассо, либö кассирұтты торја депутатјасбс бöржомсö.

32-öд СТАТТА. Комі АССР-са Верховнöј Сöвет назначајтö, кор сijö лыдышсö коланаён, лубöй вопрос куза съледственнöј да ревізіоннöј коміссіяјас.

Став учрежденїејас да должностїö јөз обязанöс пöртни олöм тајö коміссіяјаслыс требованїејассо да сетны налы колана материалјас да документјас.

33-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Советлён депутат оз вермы лоны кыскöма судебнöј кывкутсöм либö арестујтöма Комі АССР-са Верховнöј Сöвет съгластöг, а Комі АССР-са Верховнöј Сöвет сессијајас да распораженијејас да прöверајтö најöс олöм пöртöм сö.

34-öд СТАТТА. Комі АССР-са Верховнöј Сöвет лён полномочиејас помасöм бöрын Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён Президіум назначајтö выл бöржысмjas Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён полномочиејас да помасан лунсан кыктöлисса срёкыс не сорёнжык.

35-öд статта. Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён полномочиејас помасöм бöрын Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён Президіум кутö ассыс полномочиејассо выл бöржом Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён Комі АССР-са Верховнöј Сöветлён выл Президіум лöсöдтöг.

36-öд статта. Выл бöржом Комі АССР-са Верховнöј Сöвет чукортсö Комі АССР-са Верховнöј Сöвет важ составса Президіумён бöржом бöрас тöлис мыстынс не сорёнжык.

37-öд статта. Комі

АССР-са Верховнöј Сöвет Народнöј Коміссарјаслыс лöсöдö Комі АССР-лыс Сöвет.

Правительство—Комі АССР-

IV-öд глава

Комі Автономнöј Сöветскöј Социалістіческëј Республікалон государственнöј управлениеје органјас

38-öд статта. Комі Ав-

тономнöј Сöветскöј Социалістіческëј Республікалон государственнöј властлён высшиj ісполнитељнöј да распорадитељнöј органыс ем Комі АССР-са Народнöј Коміссарјаслён Сöвет.

39-öд статта. Комі АССР-са Народнöј Коміссарјаслён Сöвет кывкутд Комі АССР-са Верховнöј Сöвет вожын да сылы подотчотнöй, а Комі АССР-са Верховнöј Сöвет сессијајас костын — Комі АССР-са Верховнöј Сöвет Президіум вожын, коды подотчотнöй.

40-öд СТАТТА. Комі АССР-са Народнöј Коміссарјаслён Сöвет СССР-са, РСФСР-са да Комі АССР-са законјас, СССР-са, РСФСР-са Народнöј Коміссарјаслыс право отменајтын Кому АССР-са Народнöј Коміссарјаслыс прíказјас да інструкцијас подув вылын да најöс олöм пöртöм могыс лезалö постановлењејас да распораженијејассо.

41-öд СТАТТА. Комі АССР-са Народнöј Коміссарјаслён Сöвет лёсöдö Комі АССР-са Верховнöј Сöвет съгластöг, а Комі АССР-са Верховнöј Сöвет сессијајас да распораженијејас да прöверајтö најöс олöм пöртöм сö.

42-öд СТАТТА. Комі АССР-са Народнöј Коміссарјаслён Сöвет:

а) отуттö да бескöдлö ужсö Комі АССР-са Народнöј Коміссарјаслыс да сылы подбедомственнöй мукöд хозяїствениj да культурнöй учрежденїејаслыс; отуттö да прöверајтö ужсö общесојузнöй да соузно-республіканскöй Народнöј Коміссарјатјасса уголномочиенїејас;

б) пріміталö мерајас народнохозяїственнöй план олöм пöртöм куза;

в) пріміталö мерајас Комі АССР-са республіканскöй да местиöй бýджетјас олöм пöртöм куза;

г) пріміталö мерајас общес твеннöй пöрадок кутöм куза, государствольс интересјассö дöржим да гражданајаслыс пра вејассö охрањајтöм куза;

д) бескöдлö да прöверајтö ужсö округса, рајонјасса да карјасса ужалыс јөз депутатјаслён сöветјас ісполнитељ-

жасы.

47-öд статта. Комі АССР-са Народнöј Коміссарјас соответствуюшшöй Народнöј Коміссарјатјас компетеңенција прíбелјасын СССР-са, РСФСР-са да Комі АССР-са законјас, СССР-са, РСФСР-са да Комі АССР-са Народнöј Коміссарјас Сöветлён постановлењејас да распораженијејас, РСФСР-са Народнöј Коміссарјаслён прíказјас да інструкцијас подув вылын да најöс олöм пöртöм могыс лезалöм прíказјас да інструкцијас да прöверајтöны најöс олöм пöртöм.

48-öд статта. Комі АССР-са Народнöј Коміссарјатјас бескöдлöны налы поручитöм государственнöј управлениеје йюніјасын, кызіл Комі АССР-са Народнöј Коміссарјас Сöветлён, сизіл РСФСР-са соотвествуюшшöй Народнöј Коміссарјатјаслы подчиňајтчомын

V-öд глава
Государственнöј властлён места- вивса органјас

49-öд статта. Округјасын, рајонјасын, карјасын, посолокјасын, сіктјасын, деревнөјасын государственнöј власт органијасы — ужалыс јөз депутатјаслён Сöветјас.

50-öд статта. Ужалыс јөз депутатјаслён округса, рајонјасса, карјасса, посолокјасса, сіктјасса Сöветјас бöржысöнны округса, рајонса, карса, посолокса, сіктса, деревнөса ужалыс јөздин 2 вosa срок кежлö.

51-öд статта. Ужалыс јөз депутатјаслён Сöветјас (округса, рајонса, карса, посолокса, сіктса) бескöдлöны күлтурно-політическëй да хоziаїственнöй строїтельствои аспланыс терріторија вылын, урчи-тöны местнöй бýджет, бескöдлöны налы подчиňитöм управлениеје органјас ужён, обеспечиватöны правадок охрањајтöм, отсаобиы страналыс дөржасын юн-мöдмлес, обеспечиватöны законјасын сөблüдајтöм да гражданалыс правојассö охрања-тöм.

52-öд СТАТТА. Ужалыс јөз депутатјаслён Сöветјас пріміталын шуомјас да сетапын распораженијејас СССР-са, РСФСР-са да Комі АССР-са законјасын налы сөтөм правојас прíбелјасын.

53-öд СТАТТА. Ужалыс јөз депутатјас округса, рајонјасса, карјасса да сіктјасса Сöветјаслён ісполнитељнöй да распорадитељнöй ерганјасын емб наён бöржом ісполи-тељнöй комітетјас ташдом сос-тавы: председател, сijöс ве-

то візд 3-öд листбомы

Проект

Комі Автономнöј Сöветскöј Социалістіческöј Республікалöн КОНСТІТУЦІЯ (Основнöј закон),

кодöс представітöма Комі АССР ісполкомса Констітуціоннöј коміссіяöн да ошкöма Комі АССР ісполкомса презідіумён Комі АССР-са сöветјаслöн чрезвычајнöј сjeздлы відладом да вынсöдом вылö пыртом могос

жыояс, секретар да шљеняс.

54-йд СТАТЬЯ. Нэгырнс сöктјасы сöктјасса ужалыс јöз депутатјас сöветјаслöн ісполњітельнöй да распорадітельнöй органыс ем нађи бöржом председатель, сiјбс изажиц да да секретар.

55-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјас Сöветјаслöн ісполњітельнöй Комітетјас (округса, рајонаса, карса, позолокса, сöктса) пöргöны олöмö культурнö-політическöй да хозајственнöй строїтельстваöн веziöдом веланыс терріторія вылыш ужалыс јöз депутатјас соотвествујущой Сöветјаслöн да вылынжык сулалыс государственнöй органјаслöн решеније подувышын.

56-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјас рајонјасса Сöветјаслöн да округса ужалыс јöз депутатјас Сöветјаслöн сөсіїјасыс чукортöны нађи ісполњітельнöй комітетјасын вонас б-ыс не шочжыка.

57-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјас карјасса да сöктјасса Сöветјаслöн сөсіїјасыс чукортöны нађи ісполњітельнöй органјасын тölзинес öтикыс не шочжыка, а кочевой рајонјасын кык тölзинес öтикыс не шочжыка.

58-йд СТАТЬЯ. округса, рајонјасса да карјасса ужалыс јöз депутатјаслöн Сöветјас сөсіїјасыс заседаннїјејасыс чукортöни нађи ісполњітельнöй органјасын вонас б-ыс не шочжыка.

59-йд СТАТЬЯ. Гіктöсветса председател чукортö сöктса Сöветöс да чукортö сыныс заседаннїјејасыс.

60-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјас Сöветјаслöн ісполњітельнöй органјасын вонас б-ыс не шочжыка.

61-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјас Сöветјаслöн вылынжык сулалыс ісполњітельнöй комітетјаслöн ем право отменајтын улынжык сулалыс ісполњітельнöй комітетјаслöн решенијејасыс да распораженијејасыс да дүргöдавы олöмö пöртöмье ужалыс јöз депутатјас улынжык сулалыс Сöветјаслöн решенијејасыс да распораженијејасыс.

62-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјас вылынжык сулалыс Сöветјаслöн ем право отменајтын ужалыс јöз депутатјас улынжык сулалыс Сöветјаслöн да нађи ісполњітельнöй комітетљюс решенијејасыс да распораженијејасыс.

63-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјас округса Сöветјаслöн ісполњітельнöй Комітетъ ташбом отделјас:

Візму овмöс куза;
Фінансјас куза;
Пышкёсса тöргүйтöм куза;

Зонвізалун кутöм куза;
Народнöй образованїе куза;
Местнöй промышленност куза;

Коммунальнöй овмöс куза;
Социалнöй обеспеченија куза;

дорожнöй;

Общшöй;

Плановнöй коміссія;

Кадрјаслöн сектор ісполкомса председатель бердын.

64-йд СТАТЬЯ. СССР-са да РСФСР-са законјас подувышын, Комі АССР-са Верховнöй Сöвет вынсöдомбы, пышкёсса фелёжас куза Народнöй Коміссаріат вэрмö котыргыны асоыс управлењие ужалыс јöз депутатјас округса сөвет бердыш.

65-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјас Округса Сöветлии отделјас асланыс ужын подчињајтчыны, кызі ужалыс јöз депутатјас округса Сöветлии да сiјбс ісполњітельнöй комітетли, сiји i Комі АССР-са соотвествујущой Народнöй Коміссаріатлы.

66-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјаслöн рајонјасса Сöветјас котыргыны ісполњітельнöй органјасын тölзинес öтикыс не шочжыка, а кочевой рајонјасын кык тölзинес öтикыс не шочжыка.

67-йд СТАТЬЯ. Рајонјасса да карјасса ужалыс јöз депутатјаслöн Сöветјас сөсіїјасыс заседаннїјејасыс чукортöни нађи ісполњітельнöй органјасын вонас б-ыс не шочжыка.

68-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјас рајонјасса Сöветјаслöн отделјас подчињајтчыны асланыс ужын кызі ужалыс јöз депутатјаслöн рајонјасса Сöветлии да сiјбс ісполњітельнöй Комітетли, сiји i Комі АССР-са соотвествујущой Народнöй Коміссаріатлы.

69-йд СТАТЬЯ. Печора округуса рајонјасын ужалыс јöз депутатјас рајонјасса Сöветјаслöн отделјас асланыс ужын подчињајтчыны кызі ужалыс јöз депутатјаслöн рајонјасса Сöветлии да сiјбс ісполњітельнöй комітетли, сiји i Комі АССР-са соотвествујущой Народнöй Коміссаріатлы.

70-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветјаслöн отделјас подчињајтчыны асланыс ужын кызі ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да сылон ісполњітельнöй комітетли, сiји i Комі АССР-са соотвествујущой Народнöй Коміссаріатлы.

71-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветјаслöн отделјас подчињајтчыны асланыс ужын кызі ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да сылон ісполњітельнöй комітетли, сiји i Комі АССР-са соотвествујущой Народнöй Коміссаріатлы.

72-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да сiјбс ісполњітельнöй комітетли, сiји i Комі АССР-са соотвествујущой Народнöй Коміссаріатлы.

73-йд СТАТЬЯ. Комі Автономнöй Сöветскöй Социалістіческöй Республікалöн бýджет.

74-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöвет бöрж бýджети коміссія, коди доклады вайт Верховнöй Сöветлии Комі АССР-са бýджет куза асоыс закљученїе.

75-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии вынсöдомы.

тетса соотвествујущой отделлы.

76-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветјаслöн отделјас подчињајтчыны асланыс ужын кызі ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да сiјбс ісполњітельнöй комітетли, сiји i Комі АССР-са соотвествујущой Народнöй Коміссаріатлы.

Фінансјас куза;

Пышкёсса тöргүйтöм куза;

Зонвізалун кутöм куза;

Народнöй образованїе куза;

Социалнöй обеспеченије куза;

Общшöй;

Плановнöй коміссія;

Кадрјаслöн сектор ісполкомса председатель бердыш.

77-йд СТАТЬЯ. Комі Автономнöй Сöветскöй Социалістіческöй Республікалöн правосудије пöртöл олöмö народнöй судыјасын, Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

78-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

79-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

80-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

81-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

82-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

83-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

84-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

85-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

86-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

87-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

88-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

89-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

90-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

91-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

92-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

Візму овмöс куза.

93-йд СТАТЬЯ. Ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветјаслöн отделјас подчињајтчыны асланыс ужын кызі ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да сылон ісполњітельнöй комітетли, сiји i Комі АССР-са Верховнöй Сöветлии да тöдом вылö.

94-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

95-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

96-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

97-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

98-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

99-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

100-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

101-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

102-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

103-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

104-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

105-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

106-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

107-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

108-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

109-йд СТАТЬЯ. Сыктывкар карса ужалыс јöз депутатјаслöн карса Сöветлии да тöдом вылö.

оломд кызі СССР-са Прокурорлық веziда, сiз i РСФСР-са Прокурор да Комі АССР-са Прокурор пыр.

110-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Прокурор назначајт CССР-са Прокурорды віт вога срок кежлд.

111-йд СТАТЬЯ. Комі АССР-са Прокурор назначајт CССР-са Прокурорды віт вога срок кежлд.

112-йд СТАТЬЯ.</

Проект

Комі Автономнöј Сöветскöј Социалістіческëј Республїкалон

КОНСТІТУЦІЈА (Основнöј закон),

кодöс представітöма Комі АССР ісполкомса Констітуціоннöј коміссіјаён да ошкёма Комі АССР ісполкомса презідіумён Комі АССР-са сöветјаслон чрезвычајнöј сjeздлы відлалём да вынгöдом вылö пыртöм могыс.

шöдј образованіємо, высшой школыны кызьын велöдчыс яслы государственнöј сöпендијајас сöлемадын, школајасын ас кыв вылын велöдмёй, заводјасын, совхозјасын, машінотракторнöј станцијајасын да колхозјасын ужальмаслы дон бозеттöг проізводственнöј, техническöј да агрономическöј велöдчом котыртмёй.

93-öd СТАТЬЯ. Комі АССР-ын нывбабалы сөтбёны мужчінакбд откод правојас хөзяйственнöј, государственнöј, культурнöј да общество-популярнöј олём став јухнијасын.

Нывбабајаслы тајö правејас сöлмёй пöртан позанлуныс обесечівајтöд уж вылö, ужыс мытысом вылö, шејчом вылö, сөциалнöј страхованіје да образованіје вылö мужчінакбд откод правојас сөтбём, мамлыс да кегалыс ин-тересассо государство-и храняйтöбн, нывбабалы нö баєгöн ужден колбомбн, от-пукијас сөтбём, уна лыда чельдағасан керкајасын, чельаджасын да саджасын.

94-öd СТАТЬЯ. Национальность нöраса вылö віçдтöг Комі АССР-са гражданалон хөзяйственнöј, государственнöј, культурнöј да общество-популярнöј олём став јукенијасын откод право ем ворзöднм поштöм закон.

Кöт күшома ескö медез вöв вескыда кöт кышлён правојас ограничитöм, лïбö, мöдарö, расöвöj да национальној приналежност серти гражданајаслы вескыда лïбö кышлён пре-муществојас лöсöдом, сiç-жö кызі расöвöj да национальној ісключительност, лïбö лöглүн да көрөтöм бынпöллöс проповедујтöм-карајтчны законон.

95-öd СТАТЬЯ. Граждана сөвестлы свобода обес-печітöм могыс Комі АССР-ын вöчко торжöдома государство-и да школа вöчко-ы. Релігіознöј култјас нү-ðан свобода да антирелигіознöј пропаганда вылö свобода признајтöд став граждана сајын.

96-öd СТАТЬЯ. Ужальыс јöз интересјас серти да со-циалістіческöј строј юнмёдом могыс Комі АССР-са гражданалы законон гарантрујтöб:

а) кыв вылö свобода;
б) печат вылö свобода;
в) собрањиејас да мітинг-јас вылö свобода;
г) ывлавывса шествиејас да демонстрацијас вылö свобода.

Гражданајаслон тајö правојасыс обесечівајтöсны ужальыс јöзли да најб организаціјаслы тиографијајас, бумага запасјас, об-

щественнöј зданіјејас, ворзöднм поштöм подув, кы-
зі рöфина озырлуылые да юн-
лунлыс істочник, кызі став

уложыс јöз зажиточнöј да
културнöј олбомлыс істочник.

Общественнöј социаліс-
тическöј собственность вылö
услугас—народлн врагас.

103-öd СТАТЬЯ. Всеоб

щој воинскöј обязанност ем
закон.

Рабоче Крестьянској Крас-
ной арміїын воинскöј служба

ем пеchetнöј обязанност Комі АССР-са гражданалон.

104-öd СТАТЬЯ. Отечес-
твеннымбдорјом ем сөвшаш-

шениб долг Комі АССР-са
быд гражданімлён. Рöдінамы
ізменітöм: прізагыс кежбм,
врагладерб вужом, государ-
ства военинб вынібрлм уш-
щерб вöчом, шпионах—карат-
чоны закон став строгуннас,
кызі медеа ыжыд злодейство
вöчом.

IX-öd глава Боржысан система

105-öd СТАТЬЯ. Фепута-
тјас боржомјасыс ужальыс
јöз фепутатјас став Сöветјас-
сö; Комі АССР-са Верхов-
нöј Сöветö, округс, рајон-
ယас, карјасса, посолокјасса
да сөктјасса ужальыс јöз фепу-
татјас. Сöветјас боржомјасыс
боржысасылдын всеобщий
равнöд да вескыд боржысан
право подув вылын гусин гöл-
бусујтöмн.

106-öd СТАТЬЯ. Фепута-
тјас боржомјас всеобщий
ю: Комі АССР-са став гра-
жданагöн, кодјасы тирома
18 арс, расбөй да националь-
ној приналежност вылö, ве-
роісповеданіје, образователь-
нöј цеиз, оседлең, сөциалнöј
проісхоменіје, імущество-
нöј положеніје да вöзде фе-
дателност вылö віçдтöг ем
право боржыны фепутатјас
да лоны боржомдан, јөйјас кын-
зі да боржылан правоңе лïши-
тöмн судын сүйтöм јöз кын-
зі.

107-öd СТАТЬЯ. Фепута-
тјас боржомјас равнöд:
быд гражданылдын ем бті гöл-
бс; став гражданајас боржы-
сомын участвујтöні откод ос-
нованіјејас вылын.

108-öd СТАТЬЯ. Нывба-
баяс пользуетчны боржысан

да боржомадын лоан правсöн,
мужчинажкбд откод.

109-öd СТАТЬЯ. Краснöј
Арміїын служітъе граждана
пользуетчны боржысан да бор-
жомын лоан правсöн став гра-
жданакбд откод.

110-öd СТАТЬЯ. Фепутат-
јас боржомјас веокыдö: ужальыс
јöз фепутатјас став Сöветјас
заводтöмн Комі АССР-са
Верховнöј Сöветö боржомјасы-
сасын нубоедны непосредствен-
ној гражданајасом вескыда
боржомјасын.

111-öd СТАТЬЯ. Фепута-
тјас боржиги гöлбусујтö-
мыс гуса.

112-öd СТАТЬЯ. Комі АССР-са ужальыс јöз фепу-
татјасын Сöветјас боржомјасы-
сасын нубоедны боржысан округ-
јасын тащом нормајас серви:

Ужальыс јöз фепутатјас ок-
ругса Сöветöс—бті фепутат
2.000 елсыно;

районса Сöветöс рајен раз-
мерис серви—бті фепутат
500-ыс ёшажык да 1.500-
ыс унжык олсыно;

Карса сөветс кар размер-
ис серви бті фепутат—100-
ыс ёшажык да 1000-ыс
не унжык олсыно;

оіктса сөветс, оіктса сөвет
деятельност рајси размерјас
серти,—бті фепутат 50-ыс ёш-
ажык да 250-ыс ёшажык олсыно.

Боржысан нормајас быд ок-
ругса, рајонса, карса, посол-
ковбјса да оіктса ужальыс јöз
фепутатјас сөветјас үрчітеб-
ни. Комі АССР-са ужальыс
јöз фепутатјас сөветјас бор-
жомјасын яилье положеніје
боржысан нормајас пределјас-
ын, кодјас боржомјасын.

113-öd СТАТЬЯ. Боржомјасын
кандидатјасыс індомын
боржысан округјасын.

Кандидатјасыс індам ираво-
ыс обесечівајтöд общество-
нöј організаціјасы да
ужальыс ёшажык олсыно;

114-öd СТАТЬЯ. Быд фепу-
тат обязан отчитывајтчыны
боржомјас вöзин аслас ужыс
да ужальыс јöз фепутатјас
Сöвет ужыс, да лубой касб
вермас лоны боржомјас шубм серви
законон ибебдом прадеки.

X-öd глава Герб, флаг, столица

115-öd СТАТЬЯ. Комі АВТОНОМНöј Сöветскöј Социалістіческëј Республїкалон го-
сударственнöј гербис ем РСФСР-
глжed улас посыджык шыпас-
јасын „Комі АССР“ комі да
рочекывјас вылын содтöмн.

116-öd СТАТЬЯ. Комі АВТОНОМНöј Сöветскöј Социалістіческëј Республїкалон го-
сударственнöј флагын РСФСР-
глжed улас посыджык шыпас-
јасын „Комі АССР“ комі да роч кын-
жас вылын седтöмн.

шүрга пељесас, пұла дөрас,
вылын зарын шыпас-јасын ги-
жма. РСФСР рочбн да комі, „РСФСР“ глжed улас
посыджык шыпас-јасын „Комі АССР“ комі да роч кын-
жас вылын седтöмн.

117-öd СТАТЬЯ. Комі АВ-
ТОНОМНöј Сöветскöј Социалістіческëј Республїкалон
столица—Сыктывкар.

XI-öd глава Констітуціјаös вежан пöрадок

118-öd СТАТЬЯ. Комі АССР лыс Констітуціја ве-
жомыс нубоед сымын Комі АССР-
са Верховнöј Сöвет кык ко-

шубм серви, кедбс лод прі-
мітöма унжыкнас Комі АССР-
са Верховнöј Сöвет кык ко-

мэд јукон гöлбесе не ёша-

жык, РСФСР да Верхов-

нöј Сöветтöи вынобдомн.

Объявление

Заочники Печорского педагоги-
ческого училища должны явиться
на летнюю сессию к 20 июня. Яв-
ка для всех заочников обязательна.

Дирекция.

Ответственный редактор—И. Айабин.